

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФІЗИКО-
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ
РДГУ

ПРОБЛЕМИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

12 березня 2020 року

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра технологічної освіти
Сарнський педагогічний коледж РДГУ
ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”
РМЦТУМ Рівненської міської ради
Комунальний заклад “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради**

“ПРОБЛЕМИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ”

Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції

12 березня 2020 року

Рівне – 2020

УДК: 373.5.015.311:331

П 78

Затверджено і рекомендовано до друку рішенням вченої ради ФТФ РДГУ (протокол № 4 від 28 квітня 2020 р.)

П Проблеми технологічної освіти учнівської молоді:
матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (12.03.2020 р.)
/ упорядники: М.С. Янцур, О.А. Герасименко. Рівне: РДГУ, 2020.
82 с.

До збірника матеріалів увійшли доповіді Всеукраїнської Інтернет-конференції з теми “Проблеми технологічної освіти учнівської молоді”, яка була проведена 12 березня 2020 року на кафедрі технологічної освіти РДГУ спільно з працівниками Сарнського педагогічного коледжу РДГУ, ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”, РМЦТУМ Рівненської міської ради, Комунального закладу “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради.

Матеріали можуть бути корисними науковцям, практичним працівникам, вихователям, вчителям, викладачам та студентам закладів вищої, загальної середньої та позашкільної освіти.

Схвалено кафедрою технологічної освіти Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 5 від 14 квітня 2020 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей.

© РДГУ, СПК,
РМЦТУМ, 2020

професіоналізм, шукати нові інноваційні технології та інтерактивні методики навчання для активної діяльності учнів на усіх етапах освітнього процесу, оригінальні форми викладу матеріалу, удосконалюватися, переймати досвід кращих педагогів. Адже освіта – скарб, а праця – ключ до нього.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горенко О.М. Розвиток наукового світогляду та критичного мислення інтелектуально обдарованих гімназистів в умовах сучасного інформаційного простору. Освіта та розвиток обдарованої особистості. № 10 (53) /10/2016. С. 34-36.
2. Дятленко М.С., Лещук Р.М., Медвідь О.Ю. Трудове навчання 5-9 класи: практичний посібник для вчителів / за заг. ред. А.І. Терещука. Харків: Ранок, 2017. 128 с.
3. Махінько О.К. Використання інноваційних технологій на уроках трудового навчання та технології. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-innovaciy-nih-tehnologiy-na-urokah-trudovogo-navchannya-ta-tehnologi-24732.html>.
4. Нестеренко А.С. Особливості розвитку особистості учня на заняттях трудового навчання за оновленою програмою 2017 р. Психолого-педагогічні проблеми становлення сучасного фахівця: збірник наук. статей, м-ли IV міжнар. наук.-практ. конф., 18-19 трав. 2018 р.; Національна академія Національної гвардії України. Харків: ХОГОКЗ, 2018. 245-256 с.

М.С. ЯНЦУР

ФОРМУВАННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Сьогодні особливу роль у формуванні особистості майбутнього громадянина країни відіграє компетентнісний підхід у системі освіти, що передбачено Державним стандартом базової і повної середньої освіти [1]. Використання компетентнісного підходу в системі освіти й профорієнтації залежить не від економічного зростання в державі, а, передусім, від рівня всебічної розвиненості та освіченості особистості.

Тому важливим постає завдання формування профорієнтаційної компетентності в учнів закладів загальної середньої освіти, що буде сприяти активному, мобільному, свідомому, обґрунтованому особистісно-зорієнтованому професійному самовизначенню випускників школи. І центральним тут виступає профорієнтація школярів основної школи, які стоять на етапі початкового вибору професії.

Відповідно зазначеного Держстандарту *компетенція* – суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень у певній сфері діяльності людини. [1, 2] Основна відмінність між поняттями «компетенція» і «компетентність» полягає в тому, що перше визначається державою, певними установами або окремими особами, які організують той чи інший вид діяльності, а друге набувається в процесі оволодіння знаннями, вміннями, навичками (компетенціями) і вказує на здатність та нахил індивіда до виконання певного виду діяльності. У вказаному Держстандарті *компетентність* визначається як набута в процесі навчання інтегрована здатність учня, що складається зі знань, умінь, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці. [1, 2] Прояв компетентності можна оцінити тільки на основі сформованої в людини сукупності умінь та її поведінкових реакцій.

Виходячи з цих позицій і розглядається профорієнтаційна компетентність, яка ґрунтуються на розумінні професійної орієнтації як цілісної системи соціально-економічних, правових, психолого-педагогічних, медико-фізіологічних і виробничо-технічних заходів, спрямованих на забезпечення активного, мобільного, свідомого особистісно-зорієнтованого професійного самовизначення та трудового становлення людини з урахуванням своїх можливостей та індивідуальних особливостей і кон'юнктури ринку праці для повноцінної самореалізації та самоствердження в професійній діяльності. Вона є інтегрованою, динамічною науково-практичною системою взаємодії особистості та суспільства (різноманітною на різних вікових етапах розвитку людини), яка об'єднує процеси пізнання і аналізу професій, діагностики психофізіологічних якостей особистості, самоаналізу, самовиховання, професійних проб, вибору або перевибору

певного виду трудової діяльності чи конкретної професії, адаптації в професії чим забезпечує формування у молоді професійної перспективи, тобто планування і здійснення особистісного професійного та кар'єрного розвитку. [3] Профорієнтація здійснюється послідовно й цілеспрямовано в усіх загальноосвітніх навчальних закладах при вивченні всіх предметів, але безпосередньо вона закладена в одній із 4-х змістових ліній освітньої галузі “Технологія” – “Професійна орієнтація”, яка передбачає такий зміст профорієнтаційної освіти в основній школі та реалізується в трудовому навчанні: сфери людської діяльності та види праці; професійна діяльність людини в умовах ринку праці; вимоги професії до людини. [1] Саме цим і обумовлюється зміст **профорієнтаційної компетенції** учнів, яка розглядається як сукупність знань, умінь та індивідуальних особливостей (рис) у межах змісту професійної орієнтації, необхідних для виконання особистістю певних дій з метою розв’язання проблеми професійного самовизначення.

Спираючись на суть понять професійне самовизначення і компетентність можемо зробити висновок, що основою профорієнтаційної компетентності учня є професійне самовизначення як особистісне утворення. Результатом профорієнтаційної підготовки учнів 5-9-х класів, а, відповідно, й їх профорієнтаційної компетентності, повинні бути сформовані в них знання і вміння збору та аналізу інформації про професію, побудови індивідуальної освітньої траєкторії, оцінювання значення морально-етичних норм у професійній діяльності, визначення власних індивідуальних особливостей та співвіднесення їх з вимогами різних професій [1]. Таким чином, під **профорієнтаційною компетентністю** розуміють набуту в процесі життя і навчання професійну інформованість, яка складається зі знань, вмінь, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно відображатись у практичній реалізації особистого професійного плану. Зміст її в школярів визначається змістом професійної орієнтації на відповідних етапах цієї роботи, що визначено відповідним державним документом [2] та результатами наукових досліджень і включає наступні компоненти: **мотиваційний, когнітивний,**

діяльнісний. Розглянемо зміст вказаних компонентів:

- **мотиваційний** – здатність до навчання; винахідливість; навички адаптації та мобільності; вміння досягати успіху в житті; бажання змінити життя на краще; інтереси та внутрішня мотивація; особисті практичні здібності; вміння робити власний вибір та визначати особисті цілі тощо;

- **когнітивний** – компетенції, пов'язані зі знанням самого себе як суб'єкта професійного самовизначення; усвідомлення потреби вибору професії; знання правил і помилок вибору професії; знання соціально-економічної та виробничої характеристик професій; знання санітарно-гігієнічних умов праці; знання вимог професії до індивідуально-психологічних особливостей працівника; знання протипоказань і медичних обмежень до виконання професійних обов'язків; знання шляхів підготовки фахівців та перспектив зайнятості;

- **діяльнісний** – аналіз власних індивідуальних особливостей і можливостей та співставлення їх з вимогами різних професій; вміння збирати й аналізувати інформацію про професії, яка отримана з різноманітних джерел; оцінювання значення моральних норм у професійній діяльності; аналіз різних професій; розвиток професійно важливих якостей особистості; складання схеми індивідуальної освітньої траєкторії.

Формування цих компонентів профорієнтаційної компетентності в учнів основної школи найкраще відбувається в процесі трудового навчання, адже зміст цього предмету дає можливість ознайомити учнів з багатьма професіями, перевірити себе в них, виховати професійний інтерес до них. Трудове навчання створює основу для практичних дій школярів, застосування знань на практиці, розвитку професійних інтересів та нахилів. І це цілком можливо, якщо знання, які здобувають учні, орієнтовані не на формальне запам'ятовування, а на осмислення фактів, процесів, на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків між діями людини і кінцевими результатами. Тому здійснювати це потрібно з використанням різноманітних форм, методів, засобів, традиційних та інноваційних освітніх технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт – запорука якісної освіти. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Трудова підготовка в сучасній школі. 2012. № 2-3. С. 2-8.
2. Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається. Затверджено наказом Міносвіти, Мінпраці і Мінва у справах молоді і спорту України 02.06.95 р. № 159 (30) 1526. Інформаційний збірник Міністерства освіти України. 1995. № 15. С. 2-7.
3. Янцур М.С. Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи: курс лекцій: навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім “Слово”, 2012. 464 с.

І.В. ГУРСЬКИЙ, Д.В. СИНГАЇВСЬКИЙ

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УЧНІВ 10-11-Х КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ «ТЕХНОЛОГІЇ» НА ОСНОВІ ТРАДИЦІЙ РІДНОГО КРАЮ З ВИКОРИСТАННЯМ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

На сучасному етапі розвитку української культури та сучасних інформаційних технологій у вихованні дітей, актуальним є виховання в народних традиціях. Народне (декоративно-ужиткове) мистецтво нерозривно пов'язане з життям і побутом людства. Краса здавна вважалася могутнім засобом морального вдосконалення особистості. Головне завдання естетичної культури полягає в тому, щоб засобами мистецтва прищепити людині високі норми і принципи моралі, прагнення до творчої діяльності, яка є засобом реалізації духовних потреб особистості. Розвиваючи культуру почуттів, поведінки, особистих інтересів, творчу працю, активну громадську діяльність, можна формувати всебічно-досконалу і розвинену людину. Для розв'язання цього завдання важливе значення має декоративно-ужиткове мистецтво. [4]

Над проблемою формування естетичної культури в учнів загальноосвітніх шкіл та її складових працювали чимало

ЗМІСТ

Бодашко А.Г., Сингаївський Д.В. Теоретичні основи розвитку творчих здібностей учнів 5-7-х класів в процесі гурткових занять з використанням методів вирішення конструкторських задач.	3
Годун К.О. Методичні особливості формування наукового світогляду учнів на уроках технологій в новій українській школі.	7
Янциур М.С. Формування профорієнтаційної компетентності в учнів основної школи в процесі трудового навчання.	10
Гурський І.В., Сингаївський Д.В. Теоретичні основи розвитку естетичної культури в учнів 10-11-х класів у процесі вивчення предмету «Технології» на основі традицій рідного краю з використанням мультимедійних технологій.	14
Козюбчик Д.В., Симонович Н.В. Теоретичні аспекти розвитку ініціативності та підприємливості в учнів 10-11-х класів на заняттях з предмету «Технології» з використанням інтерактивних технологій кооперативного навчання.	19
Мороз О.П., Янциур М.С. Теоретичні засади розвитку предметно-перетворювальної компетентності в учнів старших класів у процесі вивчення предмету «Технології». .	23
Василець В.А., Фещук Ю.В. Графічна компетентність учнів старших класів та її розвиток на заняттях з предмету «Технології» з використанням хмарних технологій.	27
Хилько Л.С. Сучасні методики формування ціннісних ставлень особистості вихованців молодшої вікової категорії (на прикладі гурткової роботи закладу позашкільної освіти Рівненського міського центру творчості учнівської молоді).	31
Герасименко О.А. Реалізація та зміст дисципліни «Основи композиції та кольорознавства» для майбутніх вчителів трудового навчання та технології як суттєвої складової професійної грамоти і творчого мислення дизайнера.	46

Івашко О.Г., Климчук В.М. Івашко П.Г. Геометричне моделювання як засіб активізації пізнавальної діяльності студентів технічних коледжів.	50
Клюд О.В. Проблема формування ключових компетентностей у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій.	51
Козяр М.М. Формування графічної компетентності здобувачів вищої освіти за допомогою електронних педагогічних програмних засобів.	55
Парфенюк О.В., Козачок А.М., Клуйко В.В., Ковальчук О.Р. Розвиток просторової уяви здобувачів вищої освіти за допомогою засобів чотиривимірної графіки.	59
Сасюк З.К., Похильчук І.О. Основні аспекти графічної підготовки здобувачів вищої технічної освіти засобами геометричного моделювання на ПЕОМ.	61
Симонович Н.В. Реалізація та зміст дисципліни «Дизайн предметів інтер'єру» для майбутніх вчителів трудового навчання та технологій як суттєвої складової професійної підготовки.	64
Шумік М.С., Олексюк Г.Я. Проблеми удосконалення професійної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій.	68
Яницур М.С. Підготовка майбутніх вчителів трудового навчання та технологій до формування в учнів основної школи алгоритму вибору професій.	72
Білітюк В.В. Проблеми організації уроків трудового навчання в ЗОШ.	75
Відомості про авторів	79

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції

(12 березня 2020 року)

Упорядники: *Яниур Микола Сергійович,
Герасименко Олександр Анатолійович.*

Друкується без редакційної правки

Відповідальний за випуск Герасименко О.А.

Здано до набору 15.03.2020 р. Підписано до друку 28.04.2020 р.
Формат 60х84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New
Roman. Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 4, 5.
Обл. вид. арк. 4, 55. Замовлення № 218/1. Наклад 100.

Адреса: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 39
Рівненський державний гуманітарний університет,
кафедра технологічної освіти
(к. 98, тел. 0362-63-42-49, 094-967-7580)
тел. моб. 0989549096; E-mail: ppitp@ukr.net.